

108097 - Geschil over verwijdering leerling. Als de school een leerling met ondersteuningsbehoefte verwijderd, moet zij onderzocht hebben of zij andere begeleidingsmogelijkheden heeft.

ADVIES

mevrouw en de heer [verzoekers], wonende te [plaats], verzoekers,
gemachtigde: de heer J.J.J. Heeringa

en

de Stichting [verweerder], gevestigd te [plaats], het bevoegd gezag van [de school], verweerder

1. VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Op 13 februari 2018 en aangevuld op 2 maart 2018 hebben verzoekers aan de Commissie een geschil voorgelegd over de beslissing van 18 januari 2018 om [de leerling] niet meer toe te laten op [de school].

Verweerder heeft op 5 maart 2018 een verweerschrift ingediend.

De mondelinge behandeling van het geschil vond plaats op 20 maart 2018 te Utrecht.

Verzoekers waren ter zitting aanwezig, daartoe bijgestaan door de gemachtigde.

Namens verweerder waren ter zitting aanwezig de vestigingsdirecteur van [de school] en de teamleider van [de school].

Namens het samenwerkingsverband (verder: het swv) was ter zitting aanwezig de directeur van het swv.

2. DE FEITEN

1. Verzoekers zijn de ouders van [de leerling]. [de leerling] is geboren op [geboortedatum] 2003.
2. [de leerling] heeft op een reguliere basisschool gezeten.
3. In september 2014, [de leerling] zat toen in groep 8, is bij [de leerling] de diagnose ADHD vastgesteld.
4. [de leerling] is het schooljaar 2015/2016 met leerwegondersteuning (lwoo) begonnen op een reguliere school voor voortgezet onderwijs.
5. Aan het einde van het schooljaar 2015/2016 is [de leerling] geschorst. Het schooljaar 2016/2017 is [de leerling] gestart op de Rebound in [plaats]. [de leerling] heeft daar gezeten tot 10 februari 2017.
6. Na overleg met het Expertise- en Consultatieteam Passend Onderwijs (verder: ECT) van het swv is [de leerling] geplaatst in een Facetgroep op [de school]. Op de website van [de school] staat hierover het volgende: "Daarnaast is er plaats voor leerlingen in Facetgroepen -bb, -kb en -tl die naast de basisondersteuning en de extra ondersteuning een intensieve ondersteuning nodig hebben. Dit is op grond van een ondersteuningsbehoefte, zoals internaliserende problematiek en ernstige dyslexie. We bieden regulier aanbod waar het kan en extra ondersteuningsaanbod waar nodig."

7. Op 3 april 2017 is [de leerling] gestart op [de school] in de eerste klas. De eerste periode was een proefperiode. Na drie maanden is [de leerling] ingeschreven op [de school]. Aan het einde van het schooljaar is [de leerling] overgegaan naar de tweede klas.
8. Voor de periode 7 juli 2017 tot 31 juli 2018 heeft het swv een toelaatbaarheidsverklaring so (verder: tlv) afgegeven. [de school] kon op basis van tlv aanspraak maken op ambulante begeleiding vanuit het vso. Het swv spreekt in dit verband van een symbiosetraject.
9. Op 15 januari 2018 heeft een leerling uit de vierde klas [de leerling] geslagen. Iemand heeft dat gefilmd en op social media gezet. De teamleider heeft de ouders gebeld om hen over het incident te informeren.
10. Op 16 januari 2018 hebben enkele jongeren, waaronder [de leerling], gevochten met de leerling uit de vierde klas.
11. Op 18 januari 2018 hebben de teamleider, de ouders, de ambulante begeleider, een orthopedagoog en een medewerker van het ECT van het swv, een gesprek gevoerd. Tijdens dit gesprek heeft de school de ouders laten weten dat de school het ambulante begeleidingstraject beëindigt, omdat de school handelingsverlegen is.
12. Op 22 januari 2018 hebben de ouders de school per mail laten weten dat ze het niet eens zijn met de beslissing om [de leerling] van school te sturen. De ouders hebben voorgesteld om de verwijdering om te zetten in een schorsing.
13. [de leerling] is vanaf 17 januari 2018 niet meer naar [de school] gegaan. Hij is inmiddels gestart op een school voor voortgezet special onderwijs.

3. STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Standpunt verzoekers

De ouders vinden dat de school hen had moeten laten weten dat de leerling die [de leerling] had geslagen, de dag erna op 16 januari 2018 op school was. De ouders en [de leerling] hadden dan kunnen bespreken of [de leerling] de confrontatie met deze leerling aankon. Verder had de school alert moeten zijn op een treffen tussen [de leerling] en de medeleerling. De medeleerling treiterde [de leerling] al langere tijd. Hij heeft [de leerling] in de ochtend van 16 januari in het bijzijn van andere leerlingen uitgelachen toen hij zag dat [de leerling] een blauw oog had. Volgens de school heeft [de leerling] kinderen die hij kende gevraagd om bij school te komen om wraak te nemen op de medeleerling. [de leerling] heeft zijn ouders gezegd dat dat niet klopt. Kinderen hadden op social media gezien dat [de leerling] was geslagen. Ze waren uit zichzelf gekomen. Tussen deze kinderen waren bekenden van [de leerling] aanwezig.

De school heeft besloten om [de leerling] vanwege het gevecht van school te verwijderen. De ouders vinden dat dit besluit niet zorgvuldig is genomen en voeren daartoe aan:

- De school heeft onvoldoende onderzocht wat er is gebeurd.
- De school heeft onvoldoende rekening gehouden met de belangen van [de leerling].
- De school had ook een minder verregaande maatregel kunnen treffen.
- Het is niet gebleken dat de school handelingsverlegen is.
- De school heeft geen voornemen tot verwijdering kenbaar gemaakt.
- De school heeft geen formeel verwijderingsbesluit genomen.
- De school heeft de ouders niet gehoord over de verwijdering en de school heeft geen overleg gevoerd met de onderwijsinspectie over de verwijdering.

[de leerling] had het naar zijn zin op [de school]. Het ging ook steeds beter. Op de school waar hij nu noodgedwongen zit, heeft [de leerling] het niet naar zijn zin. De ouders en [de leerling] hopen met deze procedure te bereiken dat [de leerling] weer mag terugkeren naar [de school].

Tot slot merken de ouders op dat de orthopedagoog heeft verklaard dat de grootste motivator voor een gedragsverandering bij [de leerling] is dat hij onder duidelijk en strikt omschreven voorwaarden mag blijven op [de school].

Standpunt verweerder

De extra ondersteuning van [de leerling] was met name gericht op ondersteuning bij de vrije situaties. In eerste instantie verliep dat wisselend. Na de zomervakantie ging het redelijk goed. [de leerling] had zichtbaar baat bij het versterkte mentoraat, de extra studiebegeleiding en externe ondersteuning. Op 19 oktober 2017 is in overleg met het swv besloten om de extra ondersteuning te stoppen. [de leerling] kon, indien nodig, terugvallen op de intensieve basisondersteuning van de school.

Na het incident op 15 januari 2018 hebben de teamleider boven- en onderbouw gesproken met [de leerling]. Zij hebben hem gevraagd hoe het met hem ging en hebben verteld dat de leerling uit de vierde klas een time-out had gekregen. Ook is gezegd dat de leerling met zijn moeder op school zou komen voor een herstelgesprek. Toen is niet gezegd wanneer dat gesprek zou plaatsvinden.

Op 16 januari 2018 waren de leerling en zijn moeder voor een herstelgesprek op school. Dat is de gebruikelijke gang van zaken. Op 16 januari 2018 heeft de directeur [de leerling] gezegd dat als hem nog iets dwars zat over 15 januari, hij naar de teamleider kon gaan. Later die dag heeft de leerlingcoördinator ook nog met [de leerling] gesproken. Hij heeft toen met [de leerling] afgesproken dat spanningen niet mogen leiden tot een escalatie. [de leerling] was het daarmee eens.

Ondanks de gesprekken en de afspraak met de leerlingcoördinator heeft er op 16 januari 2018 een zeer ernstig geweldsincident plaatsgevonden waarbij [de leerling] betrokken was. Schoolmedewerkers hebben waargenomen dat er die dag een grote groep jongeren bij de school was. Voornamelijk jongeren die niet op [de school] zaten. Verweerder vermoedt dat [de leerling] er mede voor heeft gezorgd dat die groep jongeren bij de school was. Uit camerabeelden van de school blijkt dat [de leerling] de leerling uit de vierde tegenhoudt als deze naar huis wil gaan. [de leerling] hitst andere jongens op om in een kring om de leerling te gaan staan. [de leerling] gaat vechten met de leerling en als hij het gevecht niet kan winnen, helpen andere jongens. De beelden laten ook zien dat [de leerling] de leerling, die toen al op de grond lag, meerdere malen heeft geschopt.

De school is na het incident tot de conclusie gekomen dat er sprake is van handelingsverlegenheid. De ondersteuningsbehoefte van [de leerling] is groter dan de ondersteuningsmogelijkheden die [de school] kan bieden. De school heeft van alles ingezet om een dergelijk incident te voorkomen.

De school weet niet goed hoe het een incident in de toekomst kan voorkomen en het incident heeft de veiligheid (beleving) van de andere leerlingen aangetast.

De teamleider heeft de vader en [de leerling] op 17 januari 2018 gesproken. Hij heeft hen de camerabeelden van school niet laten zien, maar wel verteld wat er te zien was op die beelden. Na het incident heeft er een groot overleg plaatsgevonden op 18 januari 2018. Hier waren de ouders ook bij.

Toen heeft de school gezegd dat het symbiosetraject zou worden gestopt en is afgesproken dat [de leerling] zou worden verwezen naar een vso-school. Dat kon ook makkelijk, omdat er al een tlv voor het speciaal onderwijs was. Tijdens het overleg was iedereen het erover eens dat verwijdering het proces onnodig zou vertragen en een negatieve invloed op [de leerling] zou hebben.

Ter zitting heeft de Commissie gevraagd wat de school had gedaan als [de leerling] geen ondersteuningsbehoefte had en betrokken was geweest bij het geweldsincident. Daarop heeft de vestigingsdirecteur geantwoord dat [de leerling] conform het protocol schorsing en verwijdering zou zijn geschorst.

4. INBRENG SAMENWERKINGSVERBAND

Vanuit de Rebound lag er een vso-advies voor [de leerling]. Op verzoek van de ouders is destijds onderzocht of [de leerling] toch naar reguliere school kon gaan. Het swv heeft [de school] bereid gevonden om [de leerling] een tweede kans in het regulier onderwijs te bieden. Dat kon onder meer doordat het swv ambulante begeleiding vanuit het vso beschikbaar stelde aan [de school]. Ook heeft het swv een preventieve tlv afgegeven. De gedachte daarbij was dat als het goed zou gaan met [de leerling], de tlv ongebruikt zou blijven. In elk ander geval was een soepele overgang naar het speciaal onderwijs direct mogelijk vanwege de tlv. Deze trajecten worden ingezet zodat een reguliere school leerlingen zoals [de leerling] kan aannemen. Het swv heeft goede ervaringen met deze trajecten.

Het traject is een symbiosetraject genoemd. Het swv merkt desgevraagd op dat er geen sprake is van een echte symbiose zoals deze is beschreven in de wet.

5. OVERWEGINGEN VAN DE COMMISSIE

Bevoegdheid en ontvankelijkheid bij verwijdering

Op grond van artikel 27c lid 2 sub b van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) kunnen aan de Commissie geschillen worden voorgelegd die verband houden met de verwijdering van een leerling.

Verweerders hebben aangevoerd dat er geen sprake is van verwijdering maar van het stopzetten van een symbiosetraject. Symbiose houdt in dit geval in dat een leerling die ingeschreven staat op het voortgezet speciaal onderwijs gedeeltelijk onderwijs kan volgen op het voortgezet onderwijs. Aangezien [de leerling] was ingeschreven op [de school] en daar het volledige onderwijsprogramma volgde, is er geen sprake van symbiose in de zin van de onderwijswetgeving.

[de leerling] is na het incident van 16 januari 2018 niet meer naar [de school] gegaan. Hij mocht daar niet meer komen. De feitelijke situatie is dat [de leerling] van school is verwijderd. De Commissie is daarom bevoegd om het geschil te behandelen.

Aangezien de ouders van [de leerling] het verzoek om het geschil te behandelen tijdig hebben ingediend bij de Commissie, is het verzoek ook ontvankelijk.

De beoordeling van het verwijderingsbesluit

Het verwijderen van een leerling is een zeer ingrijpend besluit. Omdat het zo ingrijpend is, heeft de wetgever, onder meer uit oogpunt van rechtsbescherming van de leerling, bepaald dat een leerling pas van school verwijderd kan worden als is voldaan aan strikte voorwaarden. Hiernaast zijn in het protocol schorsing en verwijdering van de school beschreven welke voorwaarden de school/het schoolbestuur in acht moet nemen als een leerling van school wordt verwijderd.

Zo staat in de WVO dat een school pas over kan gaan tot verwijdering als er een andere passende school is gevonden voor de leerling die wordt verwijderd. Ook moet de school overleggen met de inspectie, voordat de school overgaat tot verwijdering van een leerplichtige leerling. Verder moet in het verwijderingsbesluit staan waarom is besloten tot verwijdering. Het schriftelijke besluit moet de school aan de ouders en de leerling bekend maken. De ouders en de leerling moeten na ontvangst van het besluit in de gelegenheid gesteld worden om hun visie te geven over het verwijderingsbesluit. Een andere wettelijke eis is dat onder het besluit moet staan dat de ouders en/of de leerling binnen zes weken bezwaar kunnen maken tegen het besluit.

In het protocol van de school is in aanvulling op deze wettelijke eisen onder meer nog bepaald dat het bevoegd gezag een afweging maakt in/na overleg met de vestigingsdirecteur. Bovendien is volgens het protocol een voorwaarde om een leerling te kunnen verwijderen dat er eerder sprake is geweest van een schorsing. Volgens het protocol moet de school eerst een voorgenomen besluit tot verwijdering nemen. Daarover worden ouders en de leerling gehoord. Daarna wordt het definitieve besluit genomen.

De beschreven procedure biedt ruimte en tijd om betrokkenen te horen, om onderzoek te doen, om verschillende belangen af te wegen, om een genomen besluit te herzien. Dit alles met de bedoeling om na een zorgvuldige procedure tot een zo juist mogelijk besluit te komen.

Alhoewel de Commissie ervan overtuigd is dat de school en het schoolbestuur snel hebben willen handelen in de overtuiging dat dit in het belang van [de leerling] was, heeft dit tot gevolg gehad dat zij aan de procedure die in acht genomen moet worden en de daarmee samenhangende waarborgen, geen inhoud hebben gegeven. Dat is op zich al voldoende om het verzoek, voor zover gericht op de rechtmatigheid van het verwijderingsbesluit, gegrond te verklaren.

Inhoudelijke beoordeling van het verwijderingsbesluit

Ook op inhoudelijke gronden komt de Commissie tot het oordeel dat het verzoek, voor zover gericht op de rechtmatigheid van het verwijderingsbesluit, gegrond is. Daartoe overweegt de Commissie als volgt.

Het staat vast dat [de leerling] op 16 januari 2018 betrokken is geweest bij een ernstig geweldsincident. Het staat eveneens vast dat hij op [de school] niet eerder betrokken is geweest bij een dergelijk incident. Normaal gesproken, zo heeft verweerder ook ter zitting verklaard, gaat de school bij een eerste incident op grond van het protocol schorsing en verwijdering over tot het schorsen van een leerling. Dat is in dit geval niet gebeurd. [de leerling] is niet verwijderd vanwege de ernst van het geweldsincident. Maar omdat de zich school handelingsverlegen achtte en omdat de school vreesde voor herhaling.

De Commissie toetst bij verwijdering wegens handelingsverlegenheid van een leerling met een extra ondersteuningsbehoefte onder meer of verweerder deugdelijk onderzoek heeft gedaan naar nog resterende begeleidingsmogelijkheden. Dat er geen resterende begeleidingsmogelijkheden waren, heeft verweerder naar het oordeel van de Commissie onvoldoende aangetoond. Verweerder heeft op dit punt aangevoerd dat de school alles heeft ingezet om een incident zoals dat van 16 januari 2018 te voorkomen. De inzet van extra ondersteuning was echter in oktober 2017 beëindigd omdat het zo goed ging met [de leerling]. Verweerder heeft niet tot verwijdering besloten vanwege het geweldsincident als zodanig, maar vanwege handelingsverlegenheid. Van school mocht dan verwacht worden te onderzoeken of er mogelijkheden aanwezig waren om de extra ondersteuning op een of andere wijze weer te hervatten. Dat daartoe aanleiding was blijkt bijvoorbeeld uit de schriftelijke verklaring van de orthopedagoog dat zij wel mogelijkheden ziet om te komen tot een gedragsverandering bij [de leerling]. Niet is gebleken dat verweerder hier onderzoek naar heeft verricht. Omdat niet vast is komen te staan dat er geen begeleidingsmogelijkheden meer zijn, komt de grond voor het argument dat de school handelingsverlegen is, te vervallen.

De conclusie van de Commissie is dan ook dat verweerder in redelijkheid niet had kunnen besluiten [de leerling] van school te verwijderen.

Alles overziend verklaart de Commissie het verzoek, voor zover gericht op de rechtmatigheid van het verwijderingsbesluit, gegrond.

6. OORDEEL

Op grond van bovenstaande overwegingen oordeelt de Commissie het verzoek, voor zover gericht op de rechtmatigheid van het verwijderingsbesluit, gegrond.

AANBEVELINGEN

De Commissie beveelt aan dat verweerder onderzoekt of terugplaatsing van [de leerling] op [de school] tot de mogelijkheden behoort.

Aldus gedaan te Utrecht op 25 april 2018 door mr. drs. P.H.A. van Geel, voorzitter, drs. L.F.P. Niessen en drs. W.A.J.J. Willems, leden, in aanwezigheid van mr. A.A. Veraart, secretaris.

**Geschillencommissie
passend onderwijs**

mr. drs. P.H.A. van Geel
voorzitter

mr. A.A. Veraart
secretaris